

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Commentarii Exegetici In Apocalypsim Ioannis Apostoli

Viegas, Brás

Parisiis, 1615

Primogenitus mortuorum. Sectio VIII.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39261

Ioan. 5. 6. me Pater ipse testimonium perhibuit de me. Quamvis etiam Spiritus sanctus testis Christi fuerit, iuxta illud 1. Ioann. 5. Spiritus est qui testificatur, quoniam Christus est veritas. Et Ioan. 15. Cum venerit Paracletus, ille testimonium perhibebit de me. Nihilominus Christum, per excellentiam appellari testem multas ob causas, quæ ipsi peculiari ratione conveniunt.

III. Prima est, Quia cum sit verbum Patris, atque ad eum ab eo procedens per actum intellectus, ex virtute processionis potest testari, & eloqui, quæ Pater intelligit. Quæ ratio per se vsus est ipse Christus Ioan. 3. Amen Amen dico tibi, quia quod scimus loquimur, & quod vidimus testamur, & testimonium nostrum non accipitis. Et ibidem Ioannes Baptista loquens de Christo sic ait, qui de celo venit super omnes est, & quod vidit, & audit, & quod audivi ab eo, hæc loquor. Vbi obiter obserua Christum esse testem & oculatum, & auritum, atque ad eum fidelissimum, quippe qui vidit, & audiuit ea, quæ loquitur. Dicitur autem videre, quia verè videt suam essentiam, quæ est Patris: audire autem, quia scientiam habet à Patre. Secunda ratio est, Quia omnia, quæ tanquam

verbum Patris alijs enuntiauit, sua ipsius morte testatus est, & sanguine obsignauit. Pro cuius rei maiori expositione, sciendum est fideles eo ipso, quod deo reuelanti credunt, & adherent, testes appellari, quia videlicet fide sua, tanquam sigillo signent Deum esse veracem: quemadmodum discipulis verbis docuit Ioannes Baptista loquens ad fideles, Ioannis 3. Qui autem accipit eius testimonium, id est Christi, signavit quia Deum verax est: id est ipsa fide veluti quodam sigillo Deum esse veracem confirmavit, (quo loco obiter aduerte fidem sigillum appellari.) Cæterum tunc esse locupletissimos testes, cum passione sua & morte idem confirmant, & fidei sigillum tincto & asperso sanguine passionis obsignant. Vnde simpliciter tunc Martyres, id est testes dicuntur. *Μάρτυρ* enim Græcè idem est, quod Latine testis: cum igitur Christus Dominus multò excellentius passione sua, ac morte veritatem obsignauerit, rectè per excellentiam Martyr, seu testis fidelis dicitur. Tertia & postrema ratio est Ioachimi Abbatis, quia nimirum maximè humilis fuit, inde enim factum est, vt non quæreret gloriam suam: sed Patris, atque ita veritatem ipsam fideliter testaretur, & Deum magnè sua humilitate prædicaret, iuxta illud Ecclesiast. 3. Quoniam magna potentia Dei solius, & à solis

humilibus honoratur, quæ est mirifica humilitatis excellentia. Ex his omnibus perspicuum relinquitur, Christum esse fidelissimum testem, & aptissimè in eum quadrare illud Psal. 88. *Thronus eius sicut sol in conspectu meo, & sicut luna perfecta in æternum & testis in celo fidelis.* Quem locum Theodoretus exponens, vltima verba sic interpretatur: *Horum omnium quæ superius promissa sunt, est testis, in celo fidelis, ipse nimirum Deus, qui ea promisit, & complebit:* Alij magis ad literam per testem in celo fidelè intelligunt Iridem, seu cælestem arcum, quem Deus in testimonium suæ erga hominè beneuolentiæ in celo collocauit: ita vt throni Messie stabilitas Soli & Lunæ; pulchritudo verò eidem Soli & Lunæ perfectæ, id est, in plenilunio positæ & pulcherrimæ Iridi cõparetur. Verum cum per Iridem, vt supra diximus ex Rurferto, Christ. Dom. fuerit expressus testè huc in celo Melem, de eodè possumus accipere cum Remigio, & D. Hier. in commentarijs eius loci.

Primogenitus mortuorum.

SECTIO VIII.

CHRISTI laudes & præstantiam singularem persequitur Ioannes. Primum igitur notandum est, Christum & quatenus Deus est, primogenitum Patris, & qua

Prima ratio
Ioan. 3. 11.
Ibidem. 31.
Ioan. 8. 18.
Christus se-
suis oculatus,
& auritus.

Secunda.
Fideles, Deum
esse veracem
quomodo si-
gnent.

Ioan. 3. 33.
Fides, sigillum.

Martyr
quid.

Tertia.
Ioach. Abb.

Ecc. 3. 21.
Humilitatis
excellencia.

Testis in celo
fidelis.
Christus.
Remigius.
Hieronym.

& quatenus homo est, primogenitum virginis appellari, non quod alios fratres naturales habuerit, sed more Scripturarum, quæ primogenitum eum nominant, non quem fratres sequantur, sed qui primus natus est: quæ observatio est D. Hieronymi libro aduersus Heluidium hæreticum impie asserentem, Beatissimam Virginem alios quoque filios procreasse, ex eo quod Luca 2. dicatur, *Peperisse filium suum primogenitum*: contra quem disputans D. Hieronymus docet omnem unigenitum appellari in sacris literis primogenitum, non item omnem primogenitum, unigenitum, nec necessarium esse aliorum fratrum sobolem, ut quis primogenitus nominetur. Id quod probat dupliciter. Primum ex eo quod Dominus Exod. 13. & 34. præcepit, ut omne quod aperiret vuluam, ab homine & que ad pecus sibi consecrarent, tantummodo primogenita hominum, & primogenita pecorum immundorum, pretio redimerentur: quibus verbis censet Hieronymus, Deum designasse quid esset primogenitum. *Omne, inquit, quod aperit vuluam, alioqui, inquit, non est primogenitus, nisi is tantum, quem sequuntur fratres, tandem sacerdotibus primogenita non debentur, quando alia non fuerint procreata, ne forte partu postea non sequenti unigenitus sit, & non primogenitus.* Deinde ex eo quod dicitur Exod. 12. *Percussit Dominus omne primogenitum in terra Egypti, a primogenito Pharaonis, usque ad primogenitum captiuam, quæ erat in carcere, & primogenitum iumentorum.* *Dic mihi, inquit Hieronymus, si primogeniti tantum illi vocantur qui fratres habent, ergo ab interemptione unigeniti liberati sunt, si autem unigeniti cæsi sunt, contra sententiam factum est, ut inter primogenitos, & unigeniti morentur.*

D. Hieron.
Heluidij im-
pia asseritio.
Luc. 27.

In sacris pri-
mogeniti, qui
dicantur ex
Hier.
Exod. 13. 2.
ibid. 34. 19.
Hieron.

Exod. 12. 19.

D. Hieron.

Deinde Christus, quatenus homo appellatur in sacris literis primogenitus omnis creatura, quia fuit primus omnium prædestinatorum: voluit enim Deus primaria sua intentione, & voluntate mysterium incarnationis, Christumque Dominum caput esse, & fidem orantium diuinorum sperem. Id quod conceptis verbis docuit Apostolus ad Coloss. 1. cum dixit de Christo loquens, *Qui est imago Dei inuisibilis, primogenitus omnis creatura, quoniam in ipso condita sunt uniuersa in cælis, & in terra, visibilia, & inuisibilia, & ipse est ante omnes, & omnia in ipso constant, & ipse est caput corporis Ecclesie, ut sit ipse in omnibus primatum tenens: quæ omnia de Christo, ut homo est, dicta esse, docet D. Hieronymus in eum locum. Idem probatur ex cap. 8. ad Rom. Quis præsciuit, & prædestinavit, conformes fieri imaginis filij sui, ut sit ipse primogenitus in multis fratribus: quem locum quanquam D. Thom. & alij de Christo, ut Deus est, exponunt: tamen longè melius D. Chrysof. & Hieronymus, Anselmus, & alij de eo, ut homo est, interpretantur. Atque hanc ob causam tradunt Hebræi, Messiam in sacris literis appellari *Germen*, ut Esaia 4. *In die illa erit germen Domini in magnificentia & gloria, & fructus terra sublimis.* Et Zachar. 3. *Eccc ego adducam seruum meum Orientem, quo loco pro, Orientem, Est Hebraicè *Tsemach*, id est *Germen*: Et Zachar. 6. *Eccc vir Oriens nomen eius, pro quo Hebraicè, est *Tsemach*, id est, *Germen* nomen eius, à verbo *Tsemach*, quod significat, germinare. Et D. Hieronymus ipsum nomen *Themach* vertere solet *Germen*, ut loco Esaia citato. Et Hierem. 23. *Suscitabo David germen iustum.* Et cap. 33. *In tempore illo germinare faciam David germen iustitie: quibus locis Paraphrastes Chald. semper transtulit, *Messias* loco *germinis*: nec nobis officit, quod 70. ibidè *אורח צדק*, id est, *Orientem* reddiderunt: etenim *אורח צדק*, Græcè idem est, quod produco per germinationem, & idem ferè quod Latine *Orior*, atque eadè non solum de Sole & astris, sed etiam de hominibus, & plantis dicitur, ut probatur ex Psalm. 103. *Nam ubi non habemus, Producentis fœnum iumentis.* Græcè est verbum *ἐκβαλλω*, & D. Hier. vertit, *Germinans*. Ratio verò huius****

II.
Christus om-
nis creatura
cur primoge-
nitus.
Coloss. 1. 15.

Chrysof.
Ad Rom. 8.
19.

D. Thom.
Chrysof.
Hieronym.

Anselmus.
Item cur ger-
men.
Esa. 4. 2.
Zach. 3. 8.
Zach. 6. 12.
Hieronym.
Hier. 23. 5.
idem 33. 15.

Psal 103. 14.
Hieronym.

Vniuersum
conditū pro-
pter Meffiam.

nomenciaturæ ea est, quia sicut ad fructum ferendum tota arbori, plantatio & irrigatio refertur, ita totum vniuersum, & omnes creaturæ vnus Messia causa conditæ sunt: quocirca ipse vniuersi *Germen* appellatur.

III
Prou. 8. 22.
Clem. Rom.
Nazianz.
Nyssen.
Damasceen.
Cyrillos.
Alex.
D. Basil.
Athanas.
Cæsarius.
D. Chrysof.
D. August.
Ambrosius.
Epiphanius.
Hilarius.
Hieronym.
Fulgent.
Epiphanius.
Christus præ-
destinatorum
primus.
Eccles. 2. 4.
Psal. 88. 28.

Eadem veritas luculentè ostenditur ex Prouerb. 8. cum dicitur, *Dominus possedit me in initio viarum suarum*. Seu, vt 70. transtulerunt, *Dominus creauit me in initium viarum suarum*, quem locum, de Sapientia incarnata, id est, de Christo ratione humanitatis intellexerunt Clem. Roman. lib. 5. constit. Apostolicarum cap. 19. Greg. Naz. Orat. 36. Greg. Nyssenus lib. de fide ad Simplicium, D. Ioann. Damasc. lib. 4. fidei orthodoxæ cap. 19. Cyrillus Alex. lib. 5. Thesauri cap. 4. & 8. D. Basil. lib. 4. contra Eunomium, D. Athan. serm. 3. contra Arianos, Cæsarius in Dial. 2. D. Chrysof. serm. de S. Trinit. D. Aug. lib. 1. de Trinit. cap. 12. & serm. 58. de verbis Domini. D. Ambros. lib. 1. de fide cap. 1. Epiph. in Anchorato, & hæresi. 69. D. Hilar. lib. 12. de Trinit. D. Hier. super 2. cap. epist. ad Ephes. & lib. 2. in Michæam ad initium. D. Fulgent. lib. ad obiectiones Arianorum, in responsione ad 3. Denique Epiph. loco citato dicit hanc esse expositionem r. signorum Patrum. Enimverò cum Ariani hoc testimonio abuterentur contra Filii diuinitatè, quippe qui creatus & possessus diceretur: respondebant Patres, id dictum fuisse de Filio ratione humanitatis. Quo supposito restè hinc ostenditur, Christum Dominum esse primum prædestinatum, & totius vniuersi finem: id enim significat esse initium viarum Domini, per quas creaturæ vniuersæ intelliguntur. Atque eodem sensu interpretari possumus illud Eccle. *Ego ex ore altissimi prodii primogenita ante omnem creaturam*. Et illud Psal. 88. *Et ego primogenitum ponam illum excelsum præ regibus terra*.

Christum Dominum, vt homo est, esse caput Angelorum, gratiamque illis, & gloriam promeruisse.

SECTIO IX.

HIC colligimus, cum Christus dicitur, *Primogenitus omnis creaturæ*, non esse excludendos Angelos, quin potius dicendum, Christum vt homo est, esse caput Angelorum, gratiamque illis, & gloriam meruisse, quæ illis data sint propter eius præuisa merita: quæ sententia est Cyrilli Alexandrini lib. 5. in Esaiam, D. Greg. li. 1. in libros Regum cap. 2. in illa verba: *Non est alius extra te. subauditur, inquit, sanctus, quia nullus hominum, neque Angelorum sanctus est, nisi per Christum*. Idem habet homil. 14. in Ezechiel. Laurentij Iustiniani serm. de Ascensione, & serm. de Assumptione Virginis, Ruperti lib. 3. de processione Spiritus sancti cap. 21. citari etiam solet pro eadem sententia D. Bernard. serm. 17. & 22. in Cantica. In eadem sententia est D. Thom. super illud Ioann. 1. *De plenitudine eius nos omnes accepimus: hoc est, inquit, D. Thomas, Omnes Apostoli, Patriarcha, Propheta, & iusti qui fuerunt sunt, & erunt, & etiam omnes Angeli*. Et paulo inferius. *Quia, inquit, plenitudo gratiæ, quæ est in Christo, est causa omnium gratiarum, quæ sunt in omnibus intellectualibus creaturis*. Et 3. par. q. 8. art. 1. absolute dicit Christum influere gratiam in omnia membra Ecclesiæ: & statim art. 4. docet, hanc Ecclesiâ, cuius Christus est caput, & in quam influit, constare ex hominibus, & Angelis. Eadem tueretur Albertus Magnus in 3. dist. 13. art. 1. Ruardus Taper in explicacione art. 2. Loquaniensis circa principium, & articulo 8. & ex professo Catharinus lib. 1. de Christi prædestinatione, & opusculo de Gloria, & peccato Angelorum, Ioannes Arboreus lib. 3. suæ Theolophiæ cap. 13. Viguerius in institutionibus cap. 20. §. 1. verfic.

Christū me-
ruisse Ange-
lorum
statuitur ex
Patribus.
Cyril. Alex.
Gregorius.
1. Reg. 6. 2. 2.
Lauis Insl.
Rupertus.
D. Bernard.
D. Thom.
Ioan. 1. 6.
Idem 3. par.
Albert. Mag.
Ruardus.
Catharinus.
Arboreus.
Viguerius.